

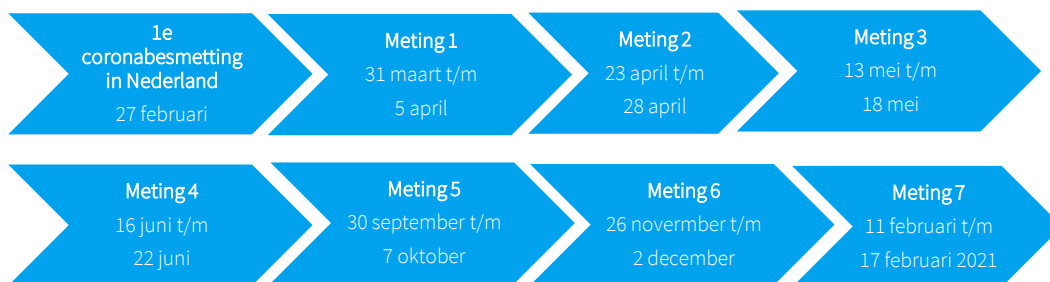
Onderzoekbeschrijving

De provincie Noord-Brabant heeft Het PON & Telos gevraagd een zevende meting uit te zetten onder Brabanders om de maatschappelijke effecten van het coronavirus in beeld te brengen. Naast de directe en de te verwachten economische effecten, wil de provincie weten hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus en de maatregelen die daartegen worden genomen ervaren. De resultaten van deze zevende meting vergelijken we met die van de eerdere metingen.

Het PON & Telos heeft, net als bij de voorgaande metingen, een onderzoek uitgezet onder het Brabantpanel¹. Daarnaast is het onderzoek uitgezet onder de Brabantse panelleden van PanelClix. Dit om de respons te verhogen om uitsplitsingen naar leeftijd en veiligheidsregio mogelijk te maken. De opzet en inhoud van deze vragenlijst is afgestemd in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Brabant, de Brabantse veiligheidsregio's en diverse Brabantse gemeenten.

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en veiligheidsregio om de respons ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de provincie Noord-Brabant. Dit houdt in dat antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde groep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde groep.

Hieronder vindt u een samenvatting van de resultaten. Deze samenvatting en de volledige resultaten zijn terug te vinden in de rapportage Brabantse Monitor maatschappelijke effecten coronavirus, Resultaten meting 7 (Het PON & Telos, 2021, publicatienummer 201725-03).

¹ Het Brabantpanel is een online panel van zo'n 1.500 Brabanders die enkele keren per jaar worden uitgenodigd om deel te nemen aan onderzoeken van sociaal-maatschappelijke aard. Het panel wordt beheerd door Het PON & Telos.

Samenvatting

1. Respons

De 7^e meting vond plaats van 11 tot en met 17 februari 2021. De vragenlijst van de zevende meting is ingevuld door 1.999 Brabanders. Met deze respons kunnen we betrouwbare uitspraken voor de provincie Noord-Brabant doen en een uitsplitsing maken naar de veiligheidsregio's².

2. Persoonlijke situatie

Persoonlijke gevoelens

We zien dat ten tijde van de 7^e meting 40% aangeeft zich rustig te voelen. Toch is ook bijna 40% bezorgd over de huidige situatie. Bovendien zijn de gevoelens van machteloosheid (32%), frustratie (27%), spanning/stress (20%), verdriet (14%) en boosheid (9%) toegenomen ten opzichte van de vorige meting eind november.

Persoonlijke gevoelens – leeftijd en regio

18-44 jarigen voelen zich meer dan anderen gestrest en gefrustreerd. 55-plussers zijn meer bezorgd dan anderen en minder vaak blij.

Respondenten uit Midden- en West-Brabant geven vaker dan anderen aan dat zij zich rustig voelen door de huidige situatie. Ook geven minder respondenten uit deze regio aan dat zij zich machteloos voelen.

Tevredenheid met het leven

Gemiddeld geven ze hiervoor een 6,8, dat cijfer is lager dan bij de vorige meting (7,0). We zien dat de tevredenheid met het leven voor twee derde van de respondenten (65%) hetzelfde is als 2 maanden geleden.

Tevredenheid met het leven – leeftijd en regio

Bij de tevredenheid met het leven zien we ook een groot verschil tussen jongeren en ouderen: 18-44 jarigen geven gemiddeld een 6,5 voor de tevredenheid met hun leven en 55-plussers een 7,1.

Eenzaamheid

Het aandeel mensen dat zich meestal of altijd eenzaam voelt is toegenomen van 9% naar 12%. 26% voelt zich vrijwel nooit eenzaam en 28% meestal niet. Voor 69% is de situatie onveranderd gebleven ten opzichte van 2 maanden geleden. Een kwart is zich echter eenzamer gaan voelen (vorige keer was dat nog 16%). Bij iedere meting blijft er dus een groep mensen die zich eenzamer voelt dan in de periode ervoor.

² Bij een betrouwbaarheidsinterval van 95% en 1.999 respondenten, ligt de maximale foutenmarge op 2,2%. Kijken we naar de afzonderlijke veiligheidsregio's dan geldt een maximale foutenmarge van 4,2% voor Noord, 3,2% voor Midden en West en 4,4% voor Zuidoost.

Eenzaamheid – leeftijd en regio

Ook bij eenzaamheid zien we verschillen tussen jong en oud: de groep 18-29 jarigen geeft vaker dan gemiddeld aan zich meestal of altijd eenzaam te voelen. 55-plussers geven meer dan gemiddeld aan zich vrijwel nooit eenzaam te voelen (35% tegenover 26% gemiddeld). Bij 18-29 jarigen zien we dat de groep die minder eenzaam is dan 2 maanden geleden, groter is dan gemiddeld (13% tegenover 6% gemiddeld) en dat de groep die zich eenzamer voelt dan 2 maanden geleden, ook groter is dan gemiddeld (41% tegenover 25% gemiddeld). Respondenten van 55 jaar en ouder zijn zich minder vaak dan gemiddeld eenzaam gaan voelen dan 2 maanden geleden.

Respondenten uit Midden- en West-Brabant geven vaker dan gemiddeld aan dat zij zich (vrijwel) nooit eenzaam voelen (29% tegenover 26% gemiddeld).

Huidige situatie

Overall zien we dat meer mensen moeite hebben met de duur van de crisis en de onduidelijkheid over hoe lang het nog gaat duren. Hoewel er toch ook sprake is van enige gewenning (de huidige situatie is voor 44% (redelijk) normaal is geworden), maken mensen zich toch ook wel zorgen. 16% van de respondenten maakt zich maar weinig zorgen over de coronacrisis, 61% maakt zich hier juist wel zorgen over. Twee derde (66%) geeft aan het lastig te vinden dat het onduidelijk is hoe lang deze situatie nog gaat duren. Bij de vorige meting was dit nog 55%. De helft van de respondenten vindt de situatie momenteel wel lastiger dan in de zomer omdat het kouder is buiten en eerder donker is dan in de zomer.

Huidige situatie – leeftijd en regio

18-29 jarigen geven vaker dan gemiddeld aan dat de huidige situatie voor hen (redelijk) normaal is geworden (49% tegenover 44% gemiddeld). Ook geven zij vaker dan anderen aan het zwaarder te hebben naarmate de coronacrisis langer duurt (71% tegenover 66% gemiddeld) en hebben zij er vaker moeite mee dat het niet duidelijk is hoe lang de huidige situatie nog gaat duren (55% tegenover 50% gemiddeld). 70-plussers geven juist minder vaak aan dat zij het zwaarder krijgen naarmate de crisis langer duurt en ook hebben zij er minder vaak moeite mee dat het niet duidelijk is hoe lang de situatie nog gaat duren. Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker aan dat zij er moeite mee hebben dat het niet duidelijk is hoe lang de huidige situatie nog gaat duren. Ook geven zij vaker aan nu meer moeite hebben te hebben met de situatie in de herfst dan in de zomer.

Leefstijl

In de vragenlijst van de 7^e meting hebben we enkele vragen over leefstijl van mensen voorgelegd. Bijna de helft is sinds de crisis minder gaan bewegen en sporten. 11% is juist (veel) meer gaan bewegen of sporten. Het eetgedrag is voor de meeste mensen (69%) hetzelfde gebleven. Echter 18% is minder gezond gaan eten en 13% juist gezonder. Tot slot vroegen we naar alcoholconsumptie: ook hier geldt dat de meerderheid (57%) niet meer maar ook niet minder is gaan drinken. 32% is minder gaan drinken, 11% juist meer.

Leefstijl – leeftijd en regio

18-29 jarigen geven vaker dan gemiddeld aan dat zij sinds de coronacrisis (veel) minder zijn gaan bewegen en sporten (62% tegenover 49%). Ook geven zij vaker dan gemiddeld aan (veel) minder gezond te zijn gaan eten (32% tegenover 17%). Tot slot is de groep 18-29 jarigen ook (veel) minder alcohol gaan drinken dan gemiddeld (53% tegenover 32%).

Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan dat zij veel minder zijn gaan bewegen en sporten sinds de coronacrisis. Respondenten uit Midden- en West-Brabant zijn vaker meer alcohol gaan drinken sinds de crisis.

3. Adviezen en maatregelen

Draagvlak van de maatregelen van de verlengde lockdown

We zien een groot verschil in het draagvlak tussen verschillende maatregelen en adviezen. Ongeveer drie kwart staat achter de maatregelen/ adviezen om het reizen naar het buitenland af te raden, thuiswerken waar nodig en het dragen van een mondkapje. Het draagvlak is het kleinst voor het sluiten van winkels, eet- en drinkgelegenheden en kappers, schoonheidsspecialisten en nagelstudio's. Ook het advies om maximaal 1 bezoeker per dag te ontvangen kan op weinig steun rekenen: 48% staat hier niet achter.

De meerderheid van de respondenten (60%) heeft (redelijk) veel vertrouwen in het huidige pakket maatregelen: 8% heeft veel vertrouwen, 52% heeft redelijk veel vertrouwen in het huidige pakket. 28% heeft weinig vertrouwen in het pakket en 13% heeft er geen vertrouwen.

Draagvlak van de maatregelen van de verlengde lockdown - leeftijd en veiligheidsregio

Verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn groot: bij vrijwel alle maatregelen zien we dat 70-plussers hier meer achter staan dan 18-44 jarigen. Oftewel het draagvlak voor de maatregelen is groter bij ouderen dan bij jongeren. 18-44 jarigen geven meer dan anderen aan 'geen vertrouwen' te hebben in de huidige maatregelen (20% heeft geen vertrouwen in de maatregelen tegenover 13% gemiddeld).

Het draagvlak voor een aantal van de huidige maatregelen is hoger in de regio Brabant-Zuidoost. Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan dat zij weinig vertrouwen hebben in de maatregelen zoals die op dit moment gelden (34% tegenover 28% gemiddeld).

Opvolging van de maatregelen

In de opvolging van de maatregelen zien we een vergelijkbaar beeld als bij de vorige meting. Enige verschil zien we bij het beperken van uitstapje/vermijden van drukte en het zo min mogelijk reizen: meer mensen zijn deze adviezen gaan opvolgen. Het binnenshuis 1,5 meter afstand houden van bezoek wordt nu minder opgevolgd dan bij de vorige meting (32% nu, 35% vorige meting). Tot slot zien we dat het aantal mensen dat het idee heeft dat andere mensen zich minder aan de maatregelen zijn gaan houden is gedaald ten opzichte van de vorige meting.

Opvolging van de maatregelen naar leeftijd en veiligheidsregio

18-44 jarigen hebben zich in de afgelopen vier weken minder vaak aan de adviezen gehouden dan andere leeftijdsgroepen. Dit geldt voor vrijwel alle adviezen. Respondenten van 55-69 jaar houden zich vaker dan anderen vaker aan vrijwel alle adviezen. Voor 70-plussers geldt dit zelfs voor alle adviezen. Ouderen geven dus aan zich beter aan de adviezen te houden dan jongeren.

Respondenten uit Midden- en West-Brabant hebben zich in de afgelopen 4 weken minder goed dan anderen aan de maatregelen 'geen handen schudden' en 'reis zo min mogelijk' gehouden.

Testbereidheid

Ten tijde van de 7^e meting heeft 16% zich een of meerdere keren laten testen op het coronavirus. We hebben gevraagd naar bereidheid om te testen in een aantal gevallen. Deze testbereidheid is het grootste wanneer mensen zelf klachten zouden hebben. In dat geval laat 81% zich zeker testen. Bij nauw contact met iemand die besmet is of bij benadering door GGD via het bron-contactonderzoek is de bereidheid minder: 71% laat zich dan wel testen, echter zo'n 1 op de 5 twijfelt dan om zich te laten testen en 8% zou zich dan niet laten testen.

Belangrijkste reden die mensen aangeven om zich niet te laten testen is dat ze zich zonder klachten niet laten testen (50%). Een derde geeft aan de uitslag van de test niet te vertrouwen. Een kwart geeft aan dat ze denken dat hun mogelijke klachten niet van het virus komen en 24% denkt dat de test onprettig is en zou zich daarom niet laten testen.

Testbereidheid leeftijd en veiligheidsregio

Vanwege de lage responsaantallen (N) zijn de vragen over testbereidheid niet uitgesplitst naar leeftijd en veiligheidsregio.

Vaccinatie

De bereidheid om te vaccineren is flink toegenomen ten opzichte van de vorige meting. Eind november was 48% zich bereid te laten vaccineren, op dit moment geeft 64% aan zich te willen laten vaccineren. 24% twijfelt nog hierover en 10% laat zich niet vaccineren. 2% geeft aan op dit moment al gevaccineerd te zijn.

We hebben vervolgens enkele stellingen voorgelegd over de vaccinatieperiode. Een krappe meerderheid (41%) is het eens met de stelling dat mensen die gevaccineerd zijn meer zouden moeten mogen dan mensen die niet gevaccineerd zijn. 36% is het niet eens met deze stelling. Over de stelling dat vaccineren snel leidt tot versoepeling van de maatregelen zijn de meningen verdeeld: 34% denkt dat wel dat er snel uitzicht is op het loslaten van maatregelen, 36% denkt dat dat nog niet snel het geval zal zijn.

Voor bijna drie kwart van de mensen (71%) is het nog niet duidelijk wanneer zij gevaccineerd gaan worden, voor 13% is dat wel het geval.

Vaccinatie naar leeftijd en veiligheidsregio

45-plussers geven vaker (45-54 jaar 70% / 55-69 jaar 78% / 70+ 84%) dan gemiddeld (64%) aan dat zij bereid zijn om zich te laten vaccineren. Brabanders tot en met 44 jaar geven juist minder vaak aan dat zij bereid zijn zich te laten vaccineren (18-29 jarigen 43% / 30-44 jarigen 46%).

18-29 jarigen zijn het minder vaak eens met de stelling dat er door de start met vaccineren snel uitzicht is op het loslaten van maatregelen. Ook is deze groep het er minder vaak mee eens dat mensen die zich laten vaccineren meer zouden mogen dan mensen die zich niet laten vaccineren. 70-plussers zijn het vaker eens met deze twee stellingen en voor deze groep is het ook vaker dan gemiddeld duidelijk wanneer zij gevaccineerd worden.

Respondenten uit Brabant-Zuidoost geven vaker dan gemiddeld aan dat mensen die zich laten vaccineren meer zouden moeten mogen dan mensen die zich niet laten vaccineren. Het is voor respondenten uit deze regio minder vaak duidelijk wanneer zij gevaccineerd worden.

Werksituatie

We zien een vergelijkbaar beeld met de vorige metingen: de meeste mensen (62%) maken zich geen zorgen over de toekomst van zijn of haar baan of bedrijf, 1 op de 5 maakt zich hierover wel zorgen. 71% kan zich op het werk goed aan de corona-adviezen en maatregelen houden.

Minder mensen maken zich zorgen om besmettingsgevaar op het werk dan ten tijde van de vorige meting (nu 27% en bij de 6^e meting nog 33%). 71% geeft aan geen druk van de werkgever te ervaren om op kantoor te komen werken, dat is meer dan de vorige keer (bij de vorige meting was dit 63%). Wel is de groep die het oneens is met de stelling dat de werkgever voldoende mogelijkheid biedt om thuis te werken groter geworden: van 18% bij de 6^e meting naar 22% bij de 7^e meting.

Werksituatie naar leeftijd en veiligheidsregio

18-29 jarigen maken zich vaker zorgen over de toekomst van hun baan/bedrijf en ervaren vaker druk van hun werkgever om op kantoor te werken. Ook geven zij minder vaak aan dat hun werkgever hen voldoende mogelijkheid biedt om thuis te werken. 45-54 jarigen wordt juist vaker de mogelijkheid geboden om thuis te werken.

Respondenten uit Brabant-Noord geven een stuk vaker dan gemiddeld aan dat hun werkgever hen voldoende de mogelijkheid biedt om thuis te werken (71% tegenover 62%). Respondenten uit Brabant-Zuidoost geven juist minder vaak aan dat hun werkgever hen hiertoe voldoende de mogelijkheid biedt (55%).

4. Vertrouwen in aanpak crisis door instanties

Vertrouwen

Hoeveel vertrouwen hebben Brabanders in de aanpak van de coronacrisis door verschillende instanties? Deze vraag hebben we bij de 6^e meting niet opgenomen. We zien van de 1^e meting naar de 5^e meting een dalende trend in het vertrouwen dat Brabanders hebben in de genoemde instanties. Deze dalende lijn lijkt nu bij de 7^e meting gestabiliseerd. 87% heeft (redelijk) veel vertrouwen in de gezondheidszorg. 62% heeft (redelijk) veel vertrouwen in het RIVM. In de rijksoverheid heeft op dit moment 58% van de Brabanders (redelijk) veel vertrouwen.

Vertrouwen naar leeftijd en veiligheidsregio

18-29 jarigen hebben minder vertrouwen in de gemeente, de gezondheidszorg en de veiligheidsregio dan anderen. Respondenten tussen de 30 en 44 jaar hebben in alle genoemde instanties minder vertrouwen. 70-plussers hebben in alle instanties meer vertrouwen dan anderen.

Respondenten uit Brabant-Noord hebben minder vertrouwen in de rijksoverheid, de gemeente en het RIVM. Wel hebben zij meer vertrouwen in de gezondheidszorg en de GGD. Respondenten uit Midden- en West-Brabant hebben meer vertrouwen in de rijksoverheid en het RIVM. Respondenten uit deze regio hebben juist minder vertrouwen in de gezondheidszorg en de GGD.

5. Zorgen over de crisis

Zorgen

Bij de 6^e meting zagen we dat de zorgen over veel punten waren afgenomen. Echter bij de 7^e meting zien we dat de zorgen op veel punten zijn toegenomen. We zien een forse toename bij de zorgen over de gevolgen van de crisis voor de economie, over de duur van de crisis en over het onderwijs van kinderen (logisch ook gezien de sluiting van basisscholen vanaf de kerstvakantie). Ook over de voortgang van de studie en een gezin met spanningen thuis zijn de zorgen fors toegenomen.

De meeste zorgen maken mensen zich over:

- De gevolgen van de crisis voor de economie (47% veel zorgen)
- Hoe lang deze situatie nog gaat duren, de duur van deze crisis (45% veel zorgen)
- De tijd die nodig is om iedereen te vaccineren (47% veel zorgen)
- Toenemende spanningen/onrust in de samenleving (42% veel zorgen)
- andere mensen die zich niet aan de maatregelen houden (39% veel zorgen)

45% geeft aan dat zijn of haar zorgen in de afgelopen 4 weken zijn toegenomen. Voor 48% zijn de zorgen gelijk gebleven.

Zorgen naar leeftijd en veiligheidsregio

Respondenten tussen de 18 en 29 jaar maken zich vaker zorgen over hun geestelijke/mentale gezondheid, de geestelijke/mentale gezondheid van anderen, hun eigen financiële situatie, hun werksituatie, de voortgang van hun studie, een kwetsbaar persoon in hun omgeving, ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen, zorg en hulp aan coronapatiënten in ziekenhuizen en tot slot over de duur van deze crisis.

55-plussers maken zich vaker dan gemiddeld zorgen over een kwetsbaar/eenzaam persoon in hun omgeving, reguliere zorg en hulp in ziekenhuizen, om andere mensen die zich niet aan de maatregelen en adviezen houden, de mogelijke komst van een derde coronagolf, de diverse mutaties van het virus, het verspreidingsrisico onder en door kinderen op basisscholen, toenemende spanningen/onrust in de samenleving en de tijd die nodig is om iedereen te vaccineren.. 55-plussers maken zich juist minder vaak zorgen over hun mentale gezondheid, de mentale gezondheid van anderen, hun eigen financiële situatie, werksituatie en ouderen en kwetsbaren in het algemeen.

Respondenten uit veiligheidsregio Brabant-Noord geven vaker aan zich zorgen te maken over de gevolgen van de crisis voor de economie, een gezin waarvan zij weten dat er thuis spanningen zijn, ouderen en kwetsbaren in het algemeen, reguliere zorg en hulp in ziekenhuizen, de duur van de crisis, de mogelijke komst van een derde coronagolf en de tijd die nodig is om iedereen te vaccineren. Respondenten uit Brabant-Zuidoost maken zich vaker zorgen over de gevolgen van de crisis voor de economie en toenemende spanningen/onrust in de samenleving. Respondenten uit Midden- en West-Brabant maken zich gemiddeld genomen het minste zorgen over de genoemde thema's.

Waar moet (meer) aandacht voor zijn?

We vroegen aan het einde van de vragenlijst waar op dit moment de meeste aandacht naar uit zou moeten gaan. *'Iedereen beleeft de coronacrisis op een andere manier. Waar zou volgens jou op dit moment de meeste aandacht voor moeten zijn?'*

Volgens veel mensen zou er meer aandacht moeten zijn voor:

- Tempo van vaccineren / duidelijkheid van de vaccinatiestrategie
- Heropenen horeca en winkels, financiële gevolgen van de coronacrisis
- Heldere communicatie informatie over de adviezen
- Jeugd/ jongeren
- Ouderen
- Mentale gezondheid en eenzaamheid van bepaalde groepen
- Handhaving op naleving van de regels, strenger optreden

6. Informatie over de maatregelen

Informatie over de maatregelen

Bij de informatie en communicatie over maatregelen zien we vrijwel hetzelfde beeld als bij de vorige meting: alleen de groep die de informatie over de adviezen en maatregelen niet duidelijk vindt, is groter geworden (van 21% bij de 6^e meting naar 27% bij de 7^e meting). Nog steeds zijn de meningen sterk verdeeld over de stelling 'het is mij niet meer helemaal duidelijk wat alle adviezen en maatregelen van de overheid zijn: de grootste groep (40%) is het eens met de stelling, 34% is het oneens. 26% antwoordt neutraal. Twee derde vindt dat sommige adviezen tegenstrijdig zijn. Een krappe meerderheid vindt de informatie over de adviezen en maatregelen duidelijk is (38%), 27% vindt van niet.

Informatie over de maatregelen naar leeftijd en veiligheidsregio

70-plussers geven vaker dan gemiddeld aan dat het hen niet meer helemaal duidelijk is wat de adviezen en maatregelen van de overheid zijn. Voor 45-54 jarigen is dit juist vaker wel duidelijk. Ook geeft deze groep vaker dan gemiddeld aan dat zij de informatie over de adviezen en maatregelen duidelijk vinden.

Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan dat sommige adviezen tegenstrijdig zijn.
